

0037-49960

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
FACTORS EFFECTING MENTAL HEALTH LEVEL OF STUDENTS : A CASE STUDY ON
MENTAL HEALTH LEVEL OF BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION
SECONDARY SCHOOL STUDENTS.

โดย
นางสุทธิลักษณ์ นาคสุสุข

HCULIB

3 0001 00089685 4

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งการศึกษาตามหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคม บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

พ.ศ.2544

ISBN 974-7144-54-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับสุขภาพจิตของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
: ศึกษาเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
Factors Effecting Mental Health Level of Students : A Case Study on
Mental Health Level of Bangkok Metropolitan Administration Secondary
School Students.

ชื่อนักศึกษา

นางสุทธิลักษณ์ นาคสุสุข

รหัสประจำตัว

418028

สาขาวิชา

การจัดการ โครงการสวัสดิการสังคม

ปีการศึกษา

2543

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และทบวงมหาวิทยาลัย ได้ตรวจสอบ
และอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร
มหาบัณฑิต เมื่อวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2544

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุกรัฐ หงษ์มณี)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากทบวงมหาวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์นิภา ส. ดุมรสุนทร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณราย แสงวิเชียร)

วิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับสุขภาพจิตของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร Factors Effecting Mental Health Level of Students : A Case Study on Mental Health Level of Bangkok Metropolitan Administration Secondary School Students.
ชื่อนักศึกษา	นางสุทธิลักษณ์ นาคสู่อุส
รหัสประจำตัว	418028
สาขาวิชา	การจัดการ โครงการสวัสดิการสังคม
ปีการศึกษา	2543

บทคัดย่อ

พฤติกรรมสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นปัญหาสำคัญ ที่จะส่งผลกระทบต่อให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนต่อไปในอนาคตได้ การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาถึงระดับสุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตของเด็กนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ ปัจจัยทางชีวสังคม การอบรมเลี้ยงดูและสัมพันธภาพในครอบครัว กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 420 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าความถี่ ร้อยละ การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมสุขภาพจิตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ในระดับดีพอใช้ โดยใช้ปัจจัยทางชีวสังคม การอบรมเลี้ยงดู สัมพันธภาพในครอบครัว และระดับสุขภาพจิตของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังรายละเอียดดังนี้

ผลการศึกษาทางชีวสังคม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อาศัยกับบิดามารดา มีบิดามารดาเป็นผู้อบรมเลี้ยงดู และบิดามารดาอยู่ร่วมกัน การศึกษาของบิดามารดาส่วนใหญ่อยู่ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น รายได้ของครอบครัวส่วนใหญ่ไม่เกิน 8,000 บาท ซึ่งรายได้นี้จะต้องเลี้ยงดูคนในครอบครัวถึง 4 คน เป็นอย่างต่ำ

ผลการศึกษารอบรมเลี้ยงดู นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับการเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก รองลงมาเป็นแบบหลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย แบบรักสนับสนุน และใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ตามลำดับ ซึ่งเด็กเพศหญิงจะถูกควบคุมมากกว่าเด็กเพศชาย และลำดับการเกิดของเด็กลำดับต้นๆ จะถูกลงโทษมากกว่าลำดับหลังๆ

ผลการศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัว ครอบครัวส่วนใหญ่มีสัมพันธภาพค่อนข้างดี โดยมีบิดามารดาอบรมเลี้ยงดู ดูแลดูร่วมกัน และครอบครัวที่มีสัมพันธภาพดีมีการอบรมเลี้ยงดูถูกแบบรักสนับสนุนมาก ควบคุมมาก ลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย และใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์

ส่วนผลการศึกษาพฤติกรรมสุขภาพจิตของนักเรียนซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านอารมณ์ ด้านพฤติกรรมเกร ด้านพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน และด้านสัมพันธภาพทางสังคม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมสุขภาพจิตเฉลี่ยอยู่ในระดับปกติ และพบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพจิตของเด็กแต่ละระดับดังนี้

- พฤติกรรมสุขภาพจิตด้านอารมณ์ เด็กหญิงที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย และใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล จะมีปัญหาพฤติกรรมสุขภาพจิตด้านอารมณ์
- พฤติกรรมสุขภาพจิตด้านอยู่ไม่นิ่ง เด็กที่อยู่กับพ่อแม่ถูกเลี้ยงดูแบบใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล ถูกลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต และถูกควบคุมน้อย จะมีพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง
- พฤติกรรมสุขภาพจิตด้านความเกร เด็กชายที่มีพี่น้องน้อย แม้จะมีความสัมพันธ์ในครอบครัวดีแต่ได้รับการเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย ถูกควบคุมน้อยอาจมีพฤติกรรมเกรได้
- พฤติกรรมสุขภาพจิตด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน เด็กที่มีพ่อแม่อยู่ด้วยกัน อาจมีปัญหาความสัมพันธ์กับเพื่อนได้หากสัมพันธภาพในครอบครัวไม่แน่นแฟ้น ไม่มีเวลาและเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย
- พฤติกรรมสุขภาพจิตด้านสัมพันธภาพทางสังคม เด็กชายที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบควบคุมมากจะมีสัมพันธภาพทางสังคมดี

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า ให้สถาบันครอบครัวศึกษารอบรมเลี้ยงดู 4 แบบให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก พ่อแม่ลูกมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างใกล้ชิด ให้โอกาสลูกได้มีทางเลือกในการแสดงออกอย่างเหมาะสม บิดามารดาควรคัดเลือกกลุ่มเพื่อนให้ลูก และควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานของตนให้สอดคล้องกับการใช้เวลาของลูก เพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่แน่นแฟ้น และสถาบันการศึกษาควรมีส่วนร่วมดำเนินการส่งเสริมดูแลเด็กนักเรียนในด้านสุขภาพจิต และประพฤติกฎปฏิบัติด้วยวิธีการที่ถูกต้อง โดยอาศัยปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้เด็กนักเรียนมีพฤติกรรมสุขภาพจิตที่ดีต่อไป

Thesis Factors Effecting Mental Health Level of Students : A Case Study on Mental Health Level of Bangkok Metropolitan Administration Secondary School Students.

By Mrs. Sudthiluk Naksusuk

Identification No. 418028

Degree Master of Social Work (M.S.W.)

Major Social Welfare Project Management.

Academic Year 2000

ABSTRACT

Mental health behavior of secondary school student is important, because it affects students' future mental health. The purpose of this study are 1) to analyze level of mental health in adolescent of B.M.A. secondary school students 2) to analyze factors effecting mental health of secondary school student. Samples were 420 students in secondary schools in Bangkok Metropolitan, picked up by Multistage Random Sampling . The data was analyze by using frequency, percentage , mean , Pearson correlation coefficient , , and Enter Multistage Regression.

The result of bio-social variables revealed that most of the students were female. The students were brought up by mothers and fathers and both of them stayed together.

On the study of child rearing , students were mostly brought up by control type followed by psychological punishment rather than physical punishment type, using reason rather than temper. Girls were more strictly controlled than boys and the elder children were punished more than the younger ones.

Students' family relationship was quite good. Families with good family relationship tended to bring up children by using love and support type, more strictly control , psychological punishment and using reason rather than temper

In the study of Mental health, the results revealed that the students had approximately normal level of mental health. With consideration of students' mental health in 5 different aspects, the results were as follow :

- Mental health behavior on emotional aspect : girls who were brought up by less love and support type and using temper rather than reason tended to have mental health problem on emotion.
- Mental health behavior on restless aspect : children stayed with both fathers and mothers, were brought up using temper rather than reason, physical punished and less controlled tended to have mental health problem on restless behavior.
- Mental health behavior on aggressiveness : boys with few brothers and sisters, even though lived in good relation families, were brought up by less love and support, and less controlled, tended to have aggressive behavior.
- Mental health behavior on relation with friend : children who lived with parents whose marital status married, tended to have loose relation with friend.
- Mental health behavior on social relation with others : boys who were brought up by using strictly control type tended to have good social relation with others.

The study suggests that families should pay more attention to child rearing processes especially love support type and control type. Parents and children school face and solve the families problem cooperatively. Parents should emphasize on selecting friends for their children and adjust their work – habits in order be close to children. Schools should provide activities to advise appropriate ways of life to promote students mental health and school should put more effort and create the right mental health behavior. Predisposing and reinforcing factors should be considered when attempting to change students' mental health behavior.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือของผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ท่านได้เสียสละ ทูมเท เวลาอันมีค่าของท่าน ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้กำลังใจ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนได้ช่วยเหลือแนะนำด้านการวิเคราะห์ ข้อมูลทางสถิติซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง

อาจารย์ ดร.ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล และ อาจารย์ ดร.สุภรัฐ หงษ์มณี ได้กรุณาเป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ท่านได้ให้ข้อเสนอแนะและให้กำลังใจ ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยด้วยความเต็มใจเสมอมา

รองศาสตราจารย์ ดร.ชัชติยา วรรณสุด ได้กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการ ท่านได้ให้ข้อเสนอแนะ แก้ไขและตรวจสอบข้อบกพร่องที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์ นิภา ศุภรสนทร ได้กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการ ท่านได้ให้ข้อเสนอแนะ แก้ไขและตรวจสอบข้อบกพร่องที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย

ผู้อำนวยการ อาจารย์ เสาวภา วัฒนรัตน์ โรงเรียนวัดกำแพง และผู้อำนวยการในทุกโรงเรียน พร้อมทั้งนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง รวมถึงคณาจารย์ผู้เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ส่วนหนึ่งของความสำเร็จในครั้งนี้ได้รับความช่วยเหลือจาก คุณณัฐวัตร ลุณหงส์ คุณอัครพรพรณ ขวัญชื่น คุณโอภาส ปัญจสุร เกสัชกรหญิงอรุณรัตน์ อนันต์พิพัฒน์ และ เด็กชายบุรวิษร์ นาคสู่สุข ได้ให้ความช่วยเหลือในการพิมพ์งาน ด้วยความอดทน จนสามารถสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านดังรายชื่อที่กล่าวมาทั้งหมด ด้วยความจริงใจ ผู้วิจัยหวังว่า วิทยานิพนธ์เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานด้านการศึกษาและผู้ที่สนใจกับสุขภาพจิตเด็กวัยรุ่นในโอกาสต่อไป

นางสุทธิลักษณ์ นาคสู่สุข